

BORDÁCS ANDREA

LASSÚ ÉLET

Csilla Szabó fotográfiái

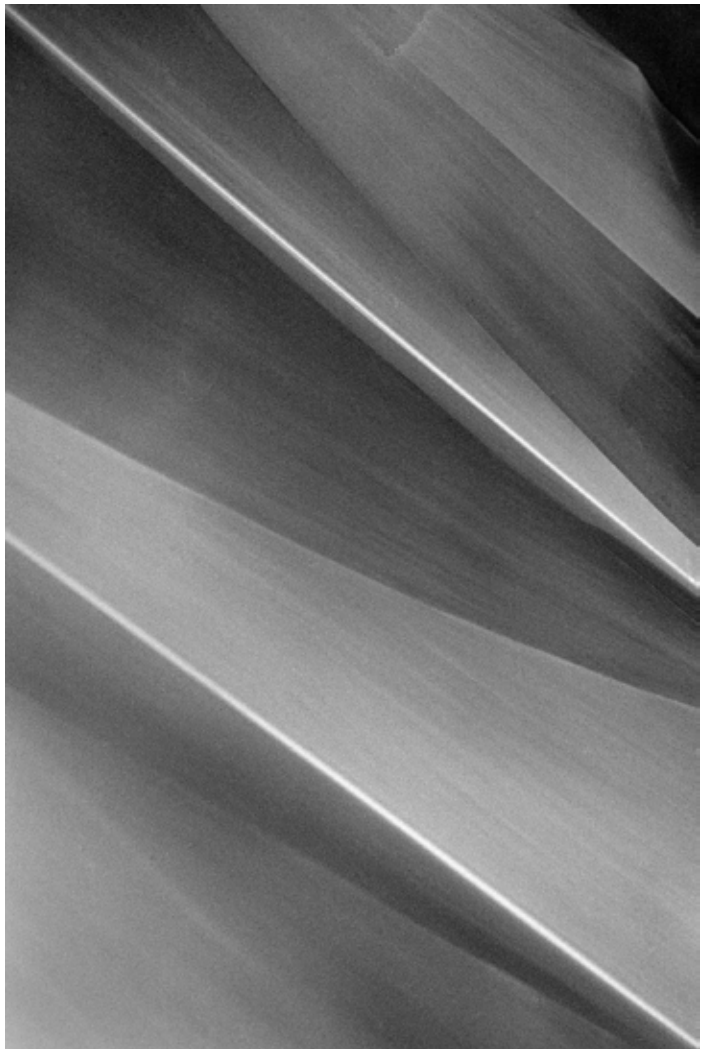
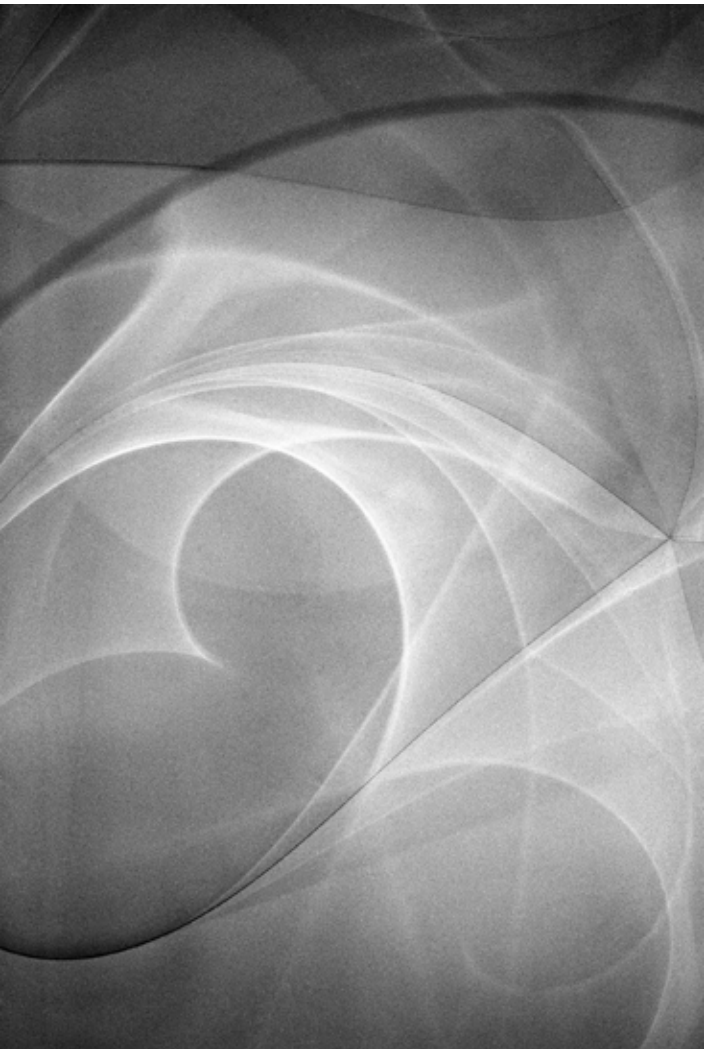
ROLAND BARTHES *VILÁGOSKAMRA* CÍMŰ, A FOTÓGRÁFIA KONKRÉT KÉPEIBŐL KIINDULÓ ESSZÉJE SZERINT A FOTÓ GYAKORLATILAG A MÜLANDÓSÁG, AZ ELMÚLÁS FELETTI NOSZTALGIA TEREPE, ÉS MIVEL VALAMI LÉTEZŐT, MEGTÖRTÉNTET ÁBRÁZOL, ENNEK KÖVETKEZTÉBEN HITELES – NOHA MÉG NEM IS A DOKUMENTUMFOTÓKRÓL BESZÉL, S MINT ILYEN, SZEMBEN A NYELVEL, ÖNMAGÁT HITELESÍTI. „A FOTÓGRÁFIA NEM (VAGY NEM FELTÉTLENÜL) ARRÓL BESZÉL, AMI NINCS TÖBBÉ, HANEM CSAK ARRÓL, AMI EGÉSZEN BIZTOSAN VOLT. EZ AZ ÁRNYALATNYI KÜLÖNBSÉG DÖNTŐ JELENTŐSÉGŰ. EGY FOTÓ SEM KÉSZTETI SZÜKSÉGSZERŰEN NOSZTALGIKUS EMLÉKEZÉSRE TUDATUNKAT (SOK FOTÓGRÁFIA KÍVÜL ESIK AZ EGYÉNI IDŐN), DE A VILÁGON KÉSZÍTETT VALAMENNYI FOTÓ A BIZONYOSSÁGOT ADJA, A FOTÓGRÁFIA LÉNYEGE, HOGY BIZONYÍTJA ANNAK LÉTÉT, AMIT ÁBRÁZOL.”¹

Csilla Szabó: *Tulip 1*, silver gelatin print, 2012, 80x100cm
© Csilla Szabó Photography

Csilla Szabó fotói ugyan nem az elmúlás feletti nosztalgia képei, hanem a megállított idő. Szabó tekintete a világ apró részleteire fókuszál, és barthes-i módon bizonyítja ezeknek az apróságoknak, finom részleteknek a létét. Lassan elidőz egy-egy felületen, olykor mintha erős nagyító alá venné, így a végső látvány kissé homályos. Mondhatnánk, hogy amire a fotós jelen esetben figyel, az a múlandóság rögzítése. Mondhatnánk, ha Imre Mariann² nem adta volna munkáinak ezt a címet.

Csilla Szabó nemcsak a témáival és a látványával állítja meg az időt, hanem a technikájával is, ugyanis következetesen klasszikus analóg fekete-fehér képekkel dolgozik. Így a képei témájául szolgálhat maga a képalkotás mint tevékenység is, a fényekkel való játék.

Csilla Szabó: **Streak 8**, silver gelatin print, 2012, 70x100cm © Csilla Szabó Photography

Csilla Szabó: **Streak 9**, silver gelatin print, 2012, 70x100cm © Csilla Szabó Photography

A fotótörténetnek két nagy tendenciája van, az egyik a dokumentáló, társadalmi kérdésekre reflektáló, mint például August Sander, Robert Capa, a másik a kép mibenlétével, alakításával foglalkozó, mint például André Kertész képtorzításai, Man Ray rayogramjai. Csilla Szabót ez utóbbi irány érdekli, olyannyira, hogy a képalkotásban olykor még festői eszközöket is igénybe vesz. Sőt, a festészeti műfajok alapján csoportosíthatók a munkái. Olykor készít portrékat, tájképet, de elsősorban sajátos csendéleteket. Saját vallomása szerint: „Az alanyokat analitikus hozzáállással közelítem meg, később pedig a sötét-kamra által az apró csodákból nagyobb méretű képeket hozok létre. Így tudom mutatni a meztelen szemmel láthatatlan részleteket, felfedve egy rejtett világot, amely az érzelmek intuitív nyelvén beszél, ellentétben kemény ellenfelével, az értelemmel. Céлом az, hogy lassítsam a nézőt, hogy elveszítsem őt a részletekben, olyan minták és formák követésével, amelyeket a titokzatos fényjelenség elkerülhetetlenül vonz.”³

Csilla Szabó részletek iránti figyelme változó látványfragmentumokat hoz létre, ahol a képek egy részének az eredete már fel sem ismerhető, sőt annyira képes elvonatkoztatni a nagy egésztől, hogy a csendéletei olykor egészen absztrakt képekké válnak.

Csilla Szabó: *Fish 3*, silver gelatin print, 2018, 70x100cm © Csilla Szabó Photography

Távol áll tőle a szociografikus, társadalmi kérdésekkel foglalkozó dokumentáló fotográfia, de az is, ahol a pillanat gyors megragadásáról van szó. Az ő szeme az esztétikai kérdésekre fókuszál, képei a látvánnyal hosszasan, lassan szöszölődő munka lenyomatai. Ebben a tekintetben is kapcsolható Szabó attitűdjé Roland Barthes felfogásához, mivel ő is a képekkel létesítendő mágikus és érzéki kapcsolatra helyezi a hangsúlyt. Ugyanakkor mégis lényeges a különbség, mivel Szabó Csilla a képkalkotó, Barthes pedig a képértelmező pozíciójából viszonyul a látványhoz.

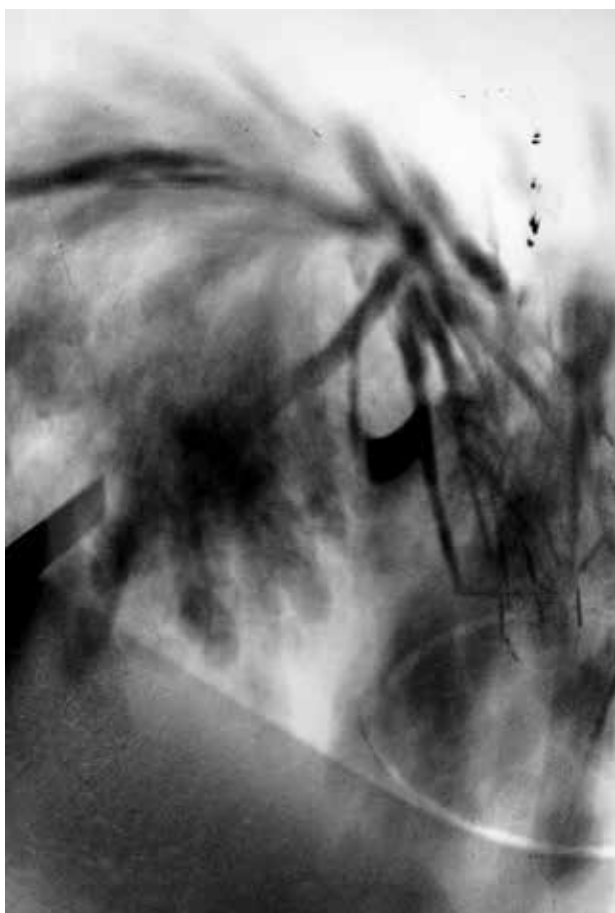
Csilla Szabó: *Glimpse 9*, silver gelatin print, 2018, 70x100cm © Csilla Szabó Photography

Csilla Szabó: *Glimpse 6*, silver gelatin print, 2018, 70x100cm © Csilla Szabó Photography

Művészeti inspirációi a Man Ray rayogramjaival és Moholy-Nagy fotogramjaival induló kísérleti fotográfiához kapcsolódnak, de számomra lényegi módon Floris Michael Neusüss 80-as évekbeli tájképekre emlékeztető kémiai anyagkísérleteivel vonható párhuzamba. Természetesen mesteréről, Jeff Cowenről sem feledkezhetünk meg. Ugyanakkor közvetlenül egyikük munkássága sem jelenik meg nála.

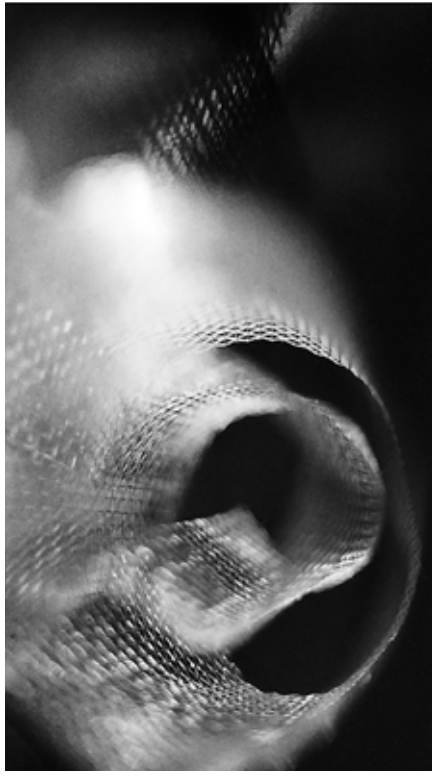
Érdemes megfigyelnünk a képek címeit is: *Meanwhile*, *Glimpse*, *Fragments*, *Haze* stb. Szinte mindegyik valamilyen megfoghatatlan állapotot, folyamatot, köztes állapotot, bizonytalanul érzékelhető dolgot jelent, semmi konkrétumot, semmi befejezettet, semmi lezártat. Mint

a filmek kimerevített pillanatai. Szabó a világot folyamatos *stopmotion* állapotában látja, és ekként rögzíti. Lelassítja a világot. A Lassú élet vagy Élj lassan! szellemisége manapság amúgy is társadalmi mozgalommá nőtte ki magát, melynek hívei a rohanó világgal szemben tudatosan figyelnek életük lassítására és az apró dolgok kiélvezésére. Szabó ezt a lelassított életet képileg is megragadja. Megállítja az időt. Nemcsak a mulandóság késleltetése miatt, hanem a pillanat, a vizuális *carpe diem*ben való lubickolás végett. Számára ebben a lassított világban és képeiben, a részletekben mutatkozik meg a dolgok lényege, ahogy Mies van der Rohe mondta: „Isten a részletekben lakozik.”⁴

Csilla Szabó: *Meanwhile 4*, silver gelatin print, 2010, 70x100cm © Csilla Szabó Photography

Csilla Szabó: *Meanwhile 5*, silver gelatin print, 2012, 70x100cm © Csilla Szabó Photography

Csilla Szabó: *Meanwhile 6*, silver gelatin print, 2012, 80x100cm © Csilla Szabó Photography

Csilla Szabó: *Haze 5*, silver gelatin print, 2002, 70x100cm © Csilla Szabó Photography

Csilla Szabó: *Haze 11*, silver gelatin print, 2018, 55x100cm © Csilla Szabó Photography

Csilla Szabó: *Haze 4*, silver gelatin print, 2012, 70x100cm © Csilla Szabó Photography

Csilla Szabó munkáiban egy-egy tárgy részletét, látványos spirál formáját, izgalmas felületét elemzi, vizsgálja. Elmosódó lámpák, melyek formájuk és fényt adó létük miatt egyaránt izgalmasak a számára, akár csak a különböző faktúrák vagy beazonosíthatatlan formák. Absztrakt látvánnyá alakuló formák, fények és gesztusok. Néha viszont egészen konkrét jelenteket láthatunk, halat, tulipánt, szimmetrikus lépcsősort, épületrészletet. A szimmetria különben is fontos képalakító, kompozíciós eszköze, a rend és a nyugalom megteremtésének egyik alaptechnikája.

A kisszerű dolgok rögzítése egyszerre játékos és mégis melankolikus is. A fotó által megláttatja a részleteket, megállítja az időt, tetten éri és lelassítja az elmúlását. Vagyis éljen a lassú élet, élj lassan!

¹ Roland BARTHES: *Világokkamra. Jegyzetek a fotográfiairól*, Ford. FRECH Magda, Budapest, Európa Könyvkiadó (Mérleg), 2000, 96-98.

² IMRE Mariann, egy kortárs magyar képzőművész ilyen címmel készített több installációt is, melynek során a nyomokat hímzéssel rögzítette

³ <https://www.csillaszabo.com/>

⁴ <http://www.sze.hu/ep/arc/leptorteal/posztmod.htm>